

Snabbguide: Analysera skolresultat

MED ÖPPNA JÄMFÖRELSE OCH KOLADA

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Snabbguide: Analysera skolresultat

MED ÖPPNA JÄMFÖRELSE OCH KOLADA

Upplysningar om innehållet:
Stefan Melen, stefan.melen@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2018
ISBN: 978-91-7585-687-2
Text: Stefan Melen, Karin Hedin och Jonas Finnman
Produktion: Advant Produktionsbyrå

Förord

Analys och uppföljning är kritiska moment som behöver prioriteras i utveckling och förbättring av verksamheter. Vi på Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tagit fram denna snabbguide utifrån skriften *Analysera med nyckeltal* som tidigare har publicerats av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Vi vill med snabbguiden ge våra medlemmar stöd och verktyg för att kunna utveckla sina skolverksamheter. Det finns även annat stödmaterial i form av filmer som visar hur du använder verktyget Jämföraren i Kolada. Inom ramen för Öppna jämförelser publicerar vi också årliga sammanställningar av statistiken i rapportform. För den som vill få extra fördjupning och stöd anordnas också analysutbildningar av RKA.

Vi hoppas och tror att den här snabbguiden ska kunna bidra till bättre processer och analyser som i sin tur leder till en bättre skola för både elever och medarbetare.

Stockholm i juni 2018

Per-Arne Andersson
Direktör/Avdelningschef
Avdelningen för utbildning och arbetsmarknad

Sveriges Kommuner och Landsting

Innehåll

- 6 **Öppna jämförelser för grundskola och gymnasieskola**
- 6 Det här är Öppna jämförelser
- 7 Två kommunperspektiv
- 7 Målgrupper

- 8 **Systematiskt kvalitetsarbete**
- 8 Olika förutsättningar
- 8 Att tänka på

- 10 **Uppföljning och analys**
- 10 Styrnurrar – ett sätt att beskriva olika steg i kvalitetsarbetet
- 11 Prioritera uppföljning och analys
- 11 Samla ihop information
- 12 Avvikelseanalys
- 12 Analysprocessen – två varianter

- 14 **Jämförelser**
- 14 Jämför utveckling över tid
- 14 Jämför med andra och liknande kommuner
- 15 Modellberäknade värden – möjliggör mer rättvisande jämförelser
- 16 Jämför mellan olika enheter
- 16 Exempel på jämförelser
- 19 Orsaker till avvikelser och stöd i att prioritera
- 20 Förslag till åtgärder
- 21 Stöd i att prioritera

- 22 **Bilaga 1. Hur hittar jag min kommuns resultat i Kolada?**
- 23 **Bilaga 2. Checklista jämförelser**
- 24 **Bilaga 3. Checklista avvikelseanalys**
- 26 **Bilaga 4. Fiskbensdiagram**
- 27 **Bilaga 5. Övrigt stöd och analysmaterial**

Öppna jämförelser för grundskola och gymnasieskola

Varje år presenteras ett urval av nyckeltal i Öppna jämförelser för grund- och gymnasieskolan. Den här snabbguidens syfte är att stödja kommuners resultatanalys och förbättringsarbete.

Det här är Öppna jämförelser

Syftet med Öppna jämförelser är att stimulera kommuner att analysera och jämföra sina resultat samt lära av varandra för att förbättra kvaliteten och effektivisera verksamheten. Öppna jämförelser som metod utgår från idén om att "benchmarking" driver utveckling. Med en "öppen jämförelse" menar vi ett urval av nyckeltal, som presenteras samlat i syfte att främja verksamhetsförbättringar som kommer medborgarna till gagn. För skolans del presenteras statistiken på ett lättillgängligt sätt i Koladas verktyg Jämföraren som du når via länkarna nedan.

[Öppna jämförelser – Grundskola](#)

[Öppna jämförelser – Gymnasieskola](#)

Två kommunperspektiv

Statistiken om grundskolans och gymnasieskolans resultat presenteras från två olika kommunperspektiv. För det första redovisas resultaten ur ett hemkommunperspektiv, det vill säga för samtliga elever som är folkbokförda i kommunen oavsett hos vilken huvudman de går i skola. För det andra beskrivs resultaten för elever i de kommunala skolorna, oavsett var eleverna är folkbokförda. Resultaten beskrivs också för elever i fristående skolor.

Målgrupper

Målgruppen för Öppna jämförelser är i första hand politiker, tjänstepersoner, kommunerna utifrån deras ansvar för de folkbokförda eleverna samt rektorer med ansvar för skolverksamhet i kommunal förvaltning. De nyckeltal som presenteras i Öppna jämförelser skola kan delas upp i två huvudsakliga grupper: resultatnyckeltal (t.ex. genomsnittligt meritvärde för elever i årskurs 9) och resursnyckeltal (t.ex. andelen legitimerade lärare med behörighet i minst ett ämne).

Under våren 2017 bad vi våra medlemmar att besvara några frågor om hur de använder Öppna jämförelser för grund- och gymnasieskolan. En klar majoritet av de deltagande kommunerna, 92 procent (grundskola) respektive 85 procent (gymnasieskola), svarade att de har använt sig av Öppna jämförelser de senaste två åren. Närmare 75 procent av de som svarat anger att de använder Öppna jämförelser i sitt systematiska kvalitetsarbete medan omkring hälften har kommunala mål kopplade till nyckeltalen i Öppna jämförelser.

Systematiskt kvalitetsarbete

Olika förutsättningar

Alla skolor och huvudmän har olika förutsättningar och de lokala behoven kan många gånger skilja sig åt vilket är viktigt att ta hänsyn till i utvecklingsarbetet. Likaså är ledningsstruktur och en tydlighet genom hela styrkedjan viktigt. Tydlighet kan bland annat handla om att det finns en övergripande plan för det systematiska kvalitetsarbetet som är förankrad och känd i organisationen. Planen kan t.ex. innehålla information om strukturen och principerna för kvalitetsarbetet samt information om vad som ska följas upp på olika nivåer och när detta ska ske.

Att tänka på

Det systematiska kvalitetsarbetet utgör grunden för att utveckla en verksamhet med hög kvalitet. Att ständigt utveckla verksamheter och nå en bättre kvalitet handlar om ett långsiktigt, strategiskt och målmedvetet arbete där det är centralt att veta vilka områden man behöver arbeta särskilt med och vad det är som behöver utvecklas. I det systematiska kvalitetsarbetet är analysen och förbättringsåtgärderna betydelsefulla och i många fall avgörande för hur väl arbetet kommer att lyckas.

TIPS!

Skilj på olika måltyper som nationella mål och lokala politiska mål och mål i verksamheten, men klargör hur de kopplar till varandra. Det är inte bara de kommunala skolornas resultat och utveckling som behöver analyseras, utan också skolresultaten för alla elever som är folkbokförda i kommunen oavsett var de går i skolan (hemkommun).

Analysen behöver ligga till grund för relevanta åtgärder som syftar till att förbättra verksamhetens resultat och kvalitet. Synliggörandet av uppföljning, analys, mål och åtgärder samt dokumentation är en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Analysen bör genomföras med inriktning på olika organisatoriska nivåer och omfatta hela styrkedjan. Att prioritera bland åtgärderna är betydelsefullt då allt förändringsarbete inte går att genomföra på en och samma gång.

Ett systematiskt kvalitetsarbete är en kontinuerlig process som bland annat innebär:

- › Att återkommande följa upp verksamhetens resultat.
- › Att fokusera på de resultat som kräver förbättring.
- › Att genom analys skapa förståelse för vilka åtgärder och arbetsätt som kan påverka resultatet positivt.
- › Att prioritera bland åtgärder samt avsätta tid och resurser för att kunna förbättra arbetsätt.
- › Att genomföra förändrade arbetsätt och återkommande undersöka om det ger förväntade effekter på resultat.
- › Att dokumentera arbetet med att planera, följa upp och förbättra verksamheten.

Uppföljning och analys

Styrnurrar - ett sätt att beskriva olika steg i kvalitetsarbetet

Komponenterna i ett styr- och ledningssystem sammanfattas i SKL:s styrsnurra. Det finns även andra styrsnurrar som kan skilja sig något i upplägg men de utgår i huvudsak från samma principer. SKL:s styrsnurra innehåller tre övergripande delar: planering, uppföljning och analys samt åtgärder. Dessa tre delar är viktiga moment i arbetet med att utveckla och förbättra verksamheterna. Det är också nödvändigt att dokumentera de olika delarna av kvalitetsarbetet. I denna snabbguide fokuserar vi på den röda delen i styrsnurran nedan – uppföljning och analys.

FIGUR 1. Förenklad version av SKL:s styrsnurra för utveckling och förbättring

Prioritera uppföljning och analys

Uppföljningen ska kvalitetssäkra resultaten men också vara ett underlag för förbättringsarbetet, det vill säga den har både ett utvärderande och ett utvecklande syfte. Att fokusera på just analys av resultat och att jämföra de egna resultaten över tid och med andra är en del i den övergripande mål- och resultatstyrningen. Lika betydelsefullt som att planera verksamheten och hur den ska följas upp, är det att faktiskt genomföra uppföljning och analys. Nyckeltalens och jämförelsernas roll i uppföljningen är att stödja analys och ge underlag för olika åtgärder.

I praktiken behöver det inte vara så svårt men det behöver avsättas tid och personella resurser med olika kompetens som kan ge relevant stöd. För att analysarbetet ska fungera smidigt är det viktigt att det sätts i en kontext tillsammans med verksamhetens grunduppdrag och tydliga målformuleringar. För att åstadkomma en hållbar förbättring och utveckling måste vi först förstå orsakerna till resultatet, något som analysen ska hjälpa till att svara på.

Samla ihop information

I de flesta kommuner finns tillgång till en hel del material som beskriver vilket resultat verksamheten har gett. Utöver Öppna jämförelser för grundskola och gymnasieskola finns exempelvis nationellt material såsom statistik från Skolverket, Skolinspektionen, SKL:s resultatrapport – Kommunernas Kvalitet i Korthet – för att nämna några. Sedan finns det lokalt material som bara den egna kommunen har tillgång till. Det kan t.ex. vara egna elevundersökningar, klagomålshantering, särskilda granskningsrapporter och så vidare. Lokalt material har fördelen att det snabbare kan användas i verksamheten och det går lättare att anpassa efter de lokala behoven. Fördelen med material som sammanställts på nationell nivå är att det går att göra jämförelser med landets övriga kommuner.

Avvikelseanalys

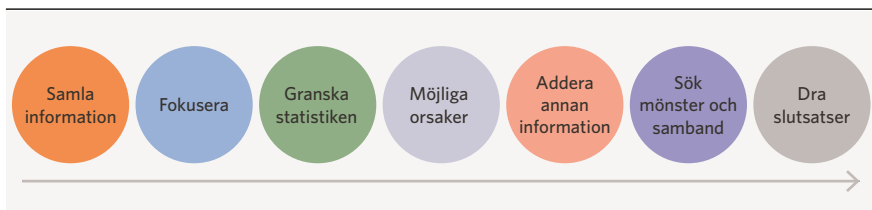
I en avvikelseanalys granskas verksamhetens resultat med fokus på de nyckeltal där resultaten avviker från det förväntade, t.ex. ett på förhand definierat målvärde. En avvikelseanalys handlar lite förenklat om att gå till botten med ett oväntat eller oplanerat resultat, oavsett om det är ett bra eller dåligt sådant. Ett resultat kan exempelvis avvika mot nationella mål och krav i relation till kommunens egna mål, stå sig dåligt i jämförelse med andra liknande kommuner, resultat för tidigare år eller mellan skolor.

För att få en så bra bild som möjligt av olika bakomliggande orsaker behöver verksamheten också inhämta kunskap utifrån forskning och verksamheterna. När upptäckterna från analysen sammanställts och slutsatser kring orsaker har dragits är det dags att föreslå åtgärder och prioritera bland dessa. Utgångspunkten bör återigen vara målen – vilka mål vill vi uppnå? Hur ska målen följas upp? Därefter kan aktiviteter föreslås som syftar till att åtgärda avvikelser och få ett resultat som är i linje med uppsatta mål – vilka aktiviteter tror vi ger störst effekt? De olika nivåerna i styrkedjan bör gemensamt diskutera de slutsatser som dragits och de bedömningar som har gjorts. Resultaten i dessa diskussioner tas med i processen för verksamhetsplaneringen.

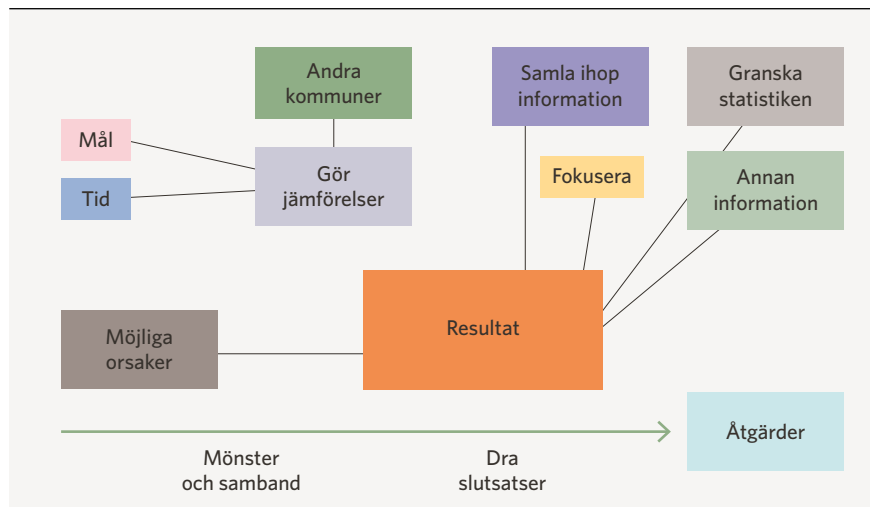
Analysprocessen – två varianter

Analysarbete kan genomföras på olika sätt. Vissa arbetar relativt linjärt med analysprocessen där man noga tar sig igenom ett steg i taget, medan andra har en mer ”kaosartad” process där flera delar av analysen pågår samtidigt eller i valfri ordning, vilket inte behöver vara sämre. Gemensamt för de två varianterna är att de börjar med att samla information och avslutas med slutsatser och åtgärdsförslag.

FIGUR 2. Linjär analysprocess

FIGUR 3. Kaotisk analysprocess

Jämförelser

I analysen av avvikelser är olika typer av jämförelser centrala. Det kan handla om jämförelser över tid, i relation till andra och liknande kommuner, modellberäknade värden samt resultatskillnader mellan olika skolenheter. Genom att göra relevanta jämförelser kan man hitta mönster och tendenser som det går att dra slutsatser från.

Jämför utveckling över tid

Resultatet kan sticka ut mot tidigare år. Resultatet kan ha varit avsevärt bättre eller sämre förra året, vilket i sig är skäl för en analys. Det kan också vara fråga om en långsam trend som utvecklar sig över många år som man behöver analysera orsakerna till. Även resultatskillnader mellan könen behöver analyseras över tid.

Jämför med andra och liknande kommuner

Resultatet kan sticka ut i jämförelse med andra kommuner. Det har vi tagit fasta på i Öppna jämförelser där en färgkodning används som stöd för den första analysen. Varje kommuns resultat jämförs med alla kommuner i landet och varje nyckeltalsresultat färgsätts beroende på hur bra eller dåligt resultatet är jämfört med de andra kommunernas. Färgsättningen är alltså relativ och säger ingenting om vad som är godkänt eller underkänt eller hur stor spridningen i resultat är för det aktuella nyckeltalet.

I vissa tabeller och diagram används färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner efter sina resultat. Den fjärdedel kommuner som har de bästa

resultaten får grön färg och den fjärdedel kommuner som har de sämsta resultaten får röd färg. Hälften av kommunerna har ett resultat som ligger i däremellan, vilket markeras med gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg.

Det betyder att omkring 73 kommuner får röd respektive grön färg för respektive nyckeltal medan omkring 144 kommuner får gul färg. Antalet kommuner med respektive färg kan variera beroende på om alla 290 kommuner har värden på alla nyckeltal.

Analysen behöver göras innan åtgärder påbörjas, annars finns risk för kort-siktiga eller till och med kontraproduktiva förändringar. Om åtgärder redan pågår och en viss förbättring skett sedan förra året, kan det primära vara att följa upp och utvärdera åtgärdernas effekt. Samtidigt kan ett nyckeltal som inte alls sticker ut i Öppna jämförelser vara nog så angeläget för en kommun. Kanske har man satt ett målvärde som resultatet avviker väsentligt ifrån.

Ofta är det också bra att kunna jämföra sig med kommuner som har strukturellt sett liknande förutsättningar som den egna kommunen. För att kunna göra detta finns det i Kolada en möjlighet att jämföra sig med liknande kommuner utifrån verksamhetsområde, t.ex. liknade kommuner avseende grundskola eller gymnasieskola. Det kan också vara av intresse att jämföra sig inom kommungrupper, t.ex. storstadskommuner eller pendlingskommuner nära storstad.

Modellberäknade värden – möjliggör mer rättvisande jämförelser

För att ta hänsyn till skillnader i elevsammansättning och ge en bättre grund för jämförelser mellan kommuner, kompletterar vi de faktiska resultaten i Öppna jämförelser med modellberäknade värden för ett urval av nyckeltal. De modellberäknade värdena för grundskola och gymnasieskola visar kommunernas resultat i relation till elevsammansättningen på skolorna. Avvikelsen mellan det faktiska resultatet och det modellberäknade kan antingen vara positivt eller negativt. En positiv avvikelse innebär i korthet att resultatet är bättre än förväntat givet elevsammansättningen. Ett negativt resultat innebär ett sämre resultat än förväntat. Förenklat kan detta uttryckas som att dessa värden gör det möjligt att jämföra skolresultaten i sin egen kommun med resten av Sveriges kommuner, om de skulle haft liknande förutsättningar.

Jämför mellan olika enheter

Resultatet kan också variera mer eller mindre mellan olika skolor. Resultatet för en enskild skolenhet kan vara avsevärt bättre eller sämre då jämförelser görs mellan olika kommunala skolor i samma kommun. Utifrån skolans kompensatoriska uppdrag och ur ett likvärdighetsperspektiv är en betydande spridning mellan skolenheter i samma kommun något som behöver analyseras vidare.

Utgå från nedanstående frågor:

- › Hur stor är spridningen i resultat mellan de olika skolorna i kommunen?
- › Vad kan detta bero på?
- › Hur ser elevsammansättningen ut?
- › Varierar arbetssättet mellan skolorna?

Exempel på jämförelser

Diagrammen nedan visar några olika exempel på resultat i relation till riksgenomsnittet, resultatutveckling över tid, skillnader mellan pojkar och flickor samt resultatspridning mellan olika skolenheter i en kommun.

DIAGRAM 1. Resultatutveckling över tid: Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)

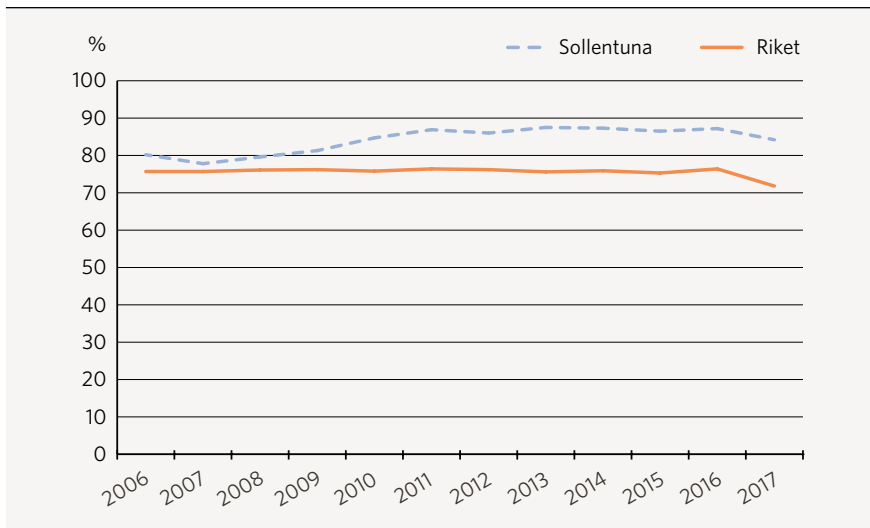

DIAGRAM 2. Resultatutveckling över tid och könsuppdelat: Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)

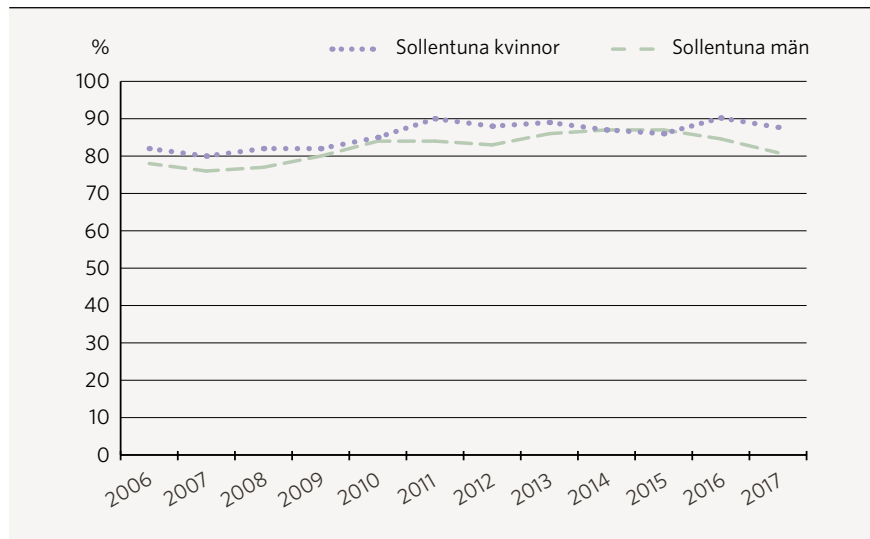

DIAGRAM 3. Resultatutveckling över tid och könsuppdelat: Gymnasieelever med examen inom 3 år inkl. IM, kommunala skolor, andel (%)

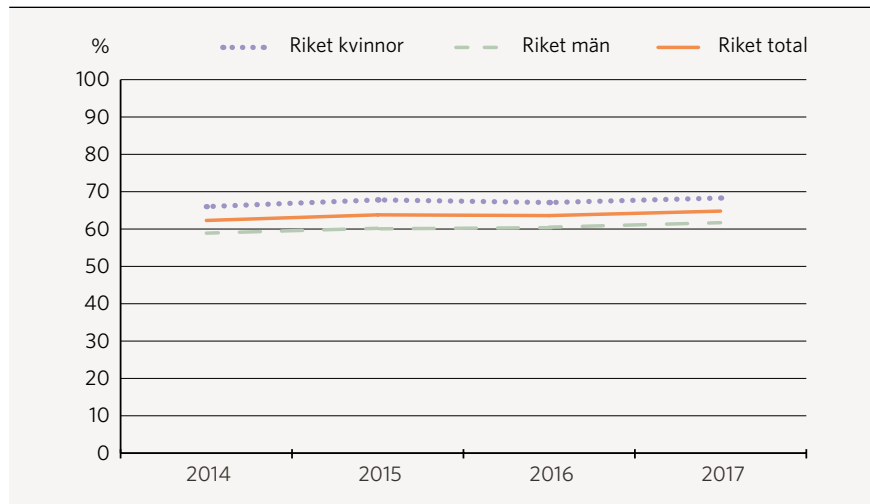
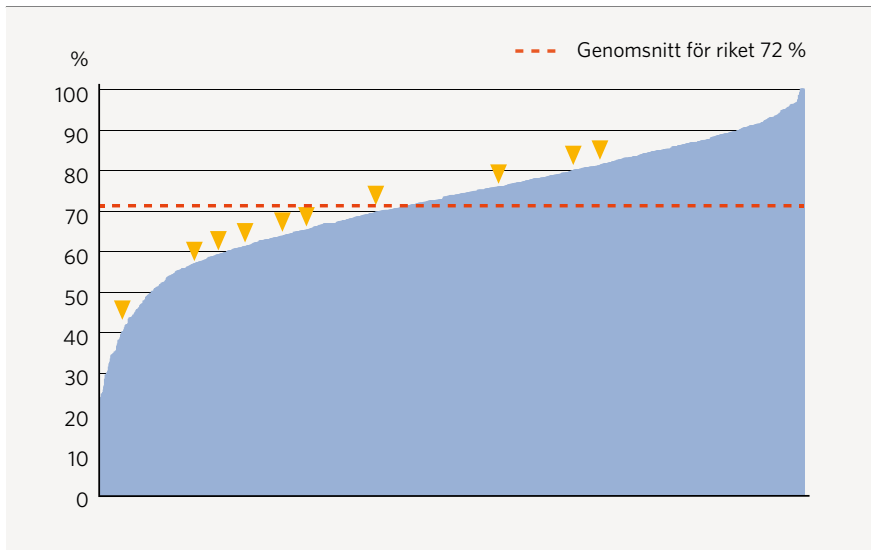

Diagram 4 nedan visar spridningen i resultat mellan kommunala skolor i en kommun, för andel elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i alla ämnen. Kommunens olika enheter visas med gula pilar. En kommun kan ha ett genomsnittligt resultat som ligger i nivå med det för riket eller länet, men bakom genomsnittet kan relativt stora avvikelser dölja sig med stora skillnader mellan skolor.

DIAGRAM 4. Resultatspridning mellan olika skolenheter i en kommun: Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)

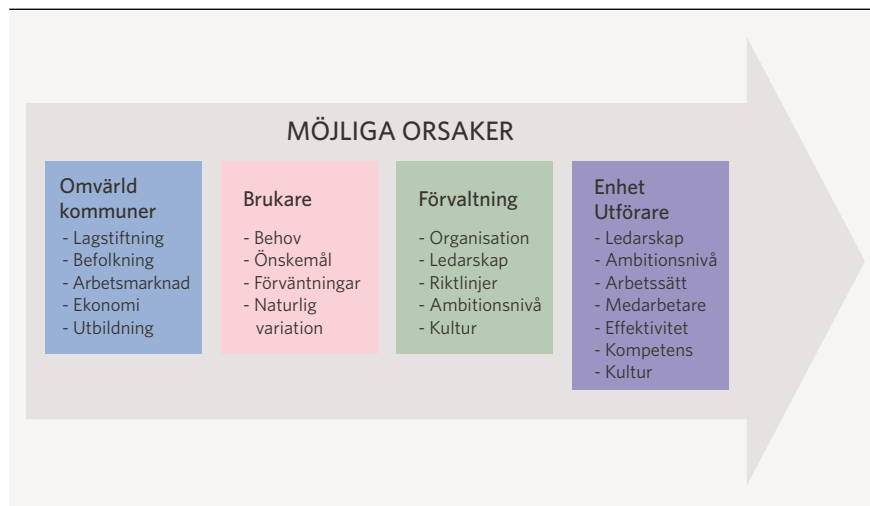
▼ = Resultat för respektive skolenhet i en exempelkommun.

Orsaker till avvikelser och stöd i att prioritera

Orsaksanalys handlar om att finna vad som kan orsaka en viss avvikelse och är en av de mest kreativa faserna i analysprocessen. Vid en negativ avvikelse är det ofta lättast att föreslå orsaker som beror på något i omvärlden, något som inte verksamheten själv kan påverka.

Som ett stöd för att komma vidare i orsaksanalysen har vi tagit fram en bild på olika delar av verksamheten där orsaker kan sökas, se figur 4. Det är bra att försöka hitta orsaker i alla fyra steg. Det är sällan en avvikelse beror på en enda sak, ofta beror den på flera olika. Det är ofta lätt att finna orsaker till positiva avvikelser långt till höger i bilden och lika lätt att finna orsaker till negativa avvikelser långt till vänster i bilden. Här är det viktigt att påpeka att det är de orsaker vi hittar i de två rutorna till höger som vi kan påverka och därför måste koncentrera oss på att komma till rätta med. I de två rutorna till vänster ligger orsaker som vi får förhålla oss till, men som vi har svårt att direkt påverka eftersom det ofta är externa faktorer som styr dem.

FIGUR 4. Exempel på möjliga orsaker till avvikelser

Förslag till åtgärder

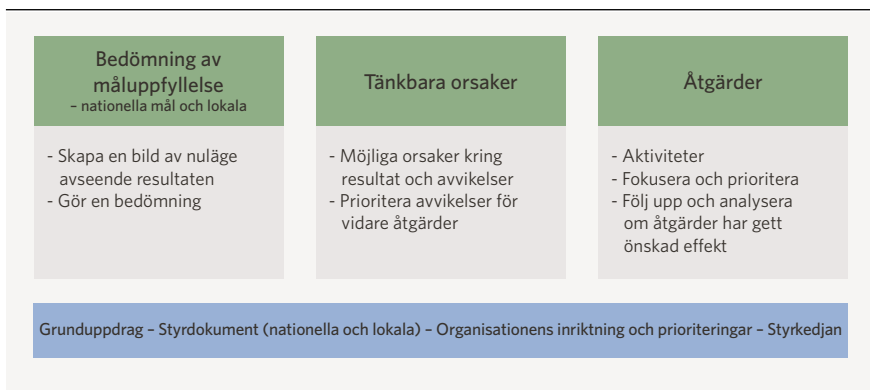
När man sammanställt sina fynd från analysen och dragit slutsatser kring orsaker är det dags att föreslå åtgärder. Utgångspunkten bör vara målen – vilket mål vill vi uppnå? Hur ska det målet följas upp? Avstämning behöver även göras i relation till aktuell verksamhetsplan och eventuellt befintlig handlingsplan. Därefter kan aktiviteter föreslås som syftar till att åtgärda nuläget och ge ett resultat som är i linje med uppsatta mål. För att åtgärderna ska ha avsedd effekt gäller det att de är inriktade mot de orsaker som analysen har visat på. I det fortsatta förbättringsarbetet blir det angeläget att tänka på hur föreslagna åtgärder synliggörs och sätts in i ett sammanhang i det lokala målstyrnings- och kvalitetsarbetet.

För att nå hållbara resultat är det betydelsefullt att bedriva ett utvecklingsarbete som är både kort- och långsiktigt och att det sker en prioritering av både utvecklingsområden samt de åtgärder som föreslås.

TIPS!

Glöm inte bort att ta fram en handlingsplan för utvärdering av vidtagna åtgärder och aktiviteter – vad har de lett till och har de fått önskad effekt?

FIGUR 5. Bedömning, orsaker och åtgärder

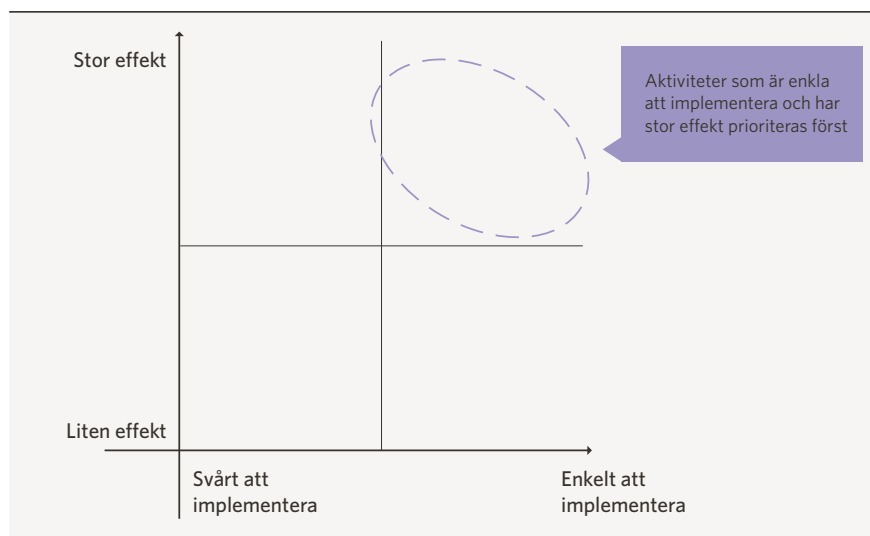

Stöd i att prioritera

Som ett stöd i arbetet med att prioritera bland olika aktiviteter kan t.ex. modellen med fyrfältsdiagram användas. I diagrammet placeras de olika aktiviteterna in efter grad av genomförbarhet (tid, kostnader eller kompetens) samt förväntad effekt (glidande skala från liten effekt till stor effekt).

Utifrån var de olika förbättringsförslagen hamnar i fyrfältaren kan sedan prioriteringar göras. Aktiviteter som hamnar i den övre högra rutan bör prioriteras, eftersom de är lätta att implementera och den förväntade effekten är stor.

FIGUR 6. Prioriteringsmatris

BILAGA 1

Hur hittar jag min kommuns resultat i Kolada?

Jämföraren
 Välj kommun / landsting: Solentuna
 Välj år: 2017 2016 2015 2014
 Egen analys: 0 valda

Översikt Om kommunen Förskola Grundskola **Gymnasieskola** Natur/Fritid IFO Funk. Åldersomsorg Samhällsb. Tabeller

Öppna jämförelser - Gymnasieskola Hemkommun

Resultatnyckeltal - Hemkommun (elever folkbokförda i kommunen)

	2014	2015	2016	2017
Studieresultat				
Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)	66,9	69,2	70,1	72,8
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år, hemkommun, andel (%)	71,9	75,1	76,7	76,8
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)		74,4	75,8	77,2
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)		82,8	82,6	85,1
Gymnasieelever som upp nått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, hemkommun, andel (%)	81,0	85,4	85,4	88,3
Gymnasieelever som upp nått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 4 år, hemkommun, andel (%)		87,5	70,9	71,0
Befälguppning efter avslutad gymnasieutbildning hemkommun, genomsnitt	14,5	14,8	14,8	15,0

Gå till Koladas startsida (www.kolada.se) och ange den kommun du vill hämta uppgifter för. För att komma till Öppna jämförelser för grundskola/gymnasieskola klickar du på Grundskola eller Gymnasieskola i menyraden och väljer något av perspektiven – hemkommun, kommunal eller fristående. Nyckeltalen är sorterade efter resultat, personal, ekonomi och bakgrundsvariabler.

Du kan för flera nyckeltal välja att utöka mängden information genom att klicka på pilarna som ligger vid nyckeltalets namn (1). Du kan också läsa en förklaring av nyckeltalet under info-ikonen (2). Vill du lägga till ytterligare år i analysen, gör du det i rutan med de förvalda årtalen (3). För könsuppdelad statistik klickar du i rutan "Könsuppdelat" (4).

Via ikonen med stapeldiagram respektive trendlinje (5) kan du jämföra den valda kommunens nyckeltal med grupper av andra kommuner eller över tid. Jämförelser med ett specifikt urval av kommuner görs lättast genom fri sökning, som du når via Koladas startsida. Färgkodningen illustrerar också hur resultatet ligger till relativt alla andra kommuner. Genom att markera nyckeltal till höger kan man flytta med dessa till fri sökning för att göra ytterligare analyser och jämförelser.

Checklista jämförelser

Gå igenom på vilket sätt avvikelser syns.

Checklista jämförelser

I jämförelse med nationella mål, verksamhetsmål eller lagkrav. Vilka?

I jämförelse med lokalt mål (nämndnivå) eller förväntat resultat. Vilket? Beskriv skillnaden.

I jämförelse med andra kommuner. Vilka? Beskriv.

I jämförelse med län, befolkningsindelade kommuner eller kommungrupp. Beskriv.

I jämförelse mellan kön eller andra grupper. Beskriv.

I jämförelse inom kommunen, mellan exempelvis enheter eller regiformer. Beskriv.

I jämförelse över tid. Vilken tid?

I jämförelse med annat. Vad?

BILAGA 3

Checklista avvikelseanalys

Fokusera, beskriv avvikelserna och gör jämförelser

Nyckeltalsnamn.

Beskriv det mål som nyckeltalet är en indikator för.

Varför behövs en analys av detta nyckeltal?

Resultat i Kolada - beskriv värde, år, förändring med tabell eller diagram.

På vilket sätt /i jämförelse med vad eller vem syns avvikelserna framför allt?

Föreslå orsaker

Varför ser resultatet ut som det gör? Föreslå alla tänkbara orsaker.

Finns det vanliga förklaringar i kommunen till olika avvikelser? Beskriv.

Idéer om möjliga förklaringar och orsaker kan dyka upp under hela analysprocessen, fyll på vartefter och dokumentera alla möjliga orsaker.

Addera annan information

Har avvikelser setts tidigare? Finns en tidigare dokumenterad analys?

Har åtgärder vidtagits? Vilka? Resultat?

Egna mätningar, exempelvis fokusgrupper, observationer, enkäter, dokumentgranskning, data från verksamhetssystem.

Genomförda aktiviteter, exempelvis beskrivna i verksamhetsplan.

Tillsyn, granskning och revision (internt, externt; Skolinspektionen).

Avvikelsehantering/rapportering.

Klagomål och synpunkter, fel och brister.

Viktiga händelser.

Sök samband och mönster samt gör jämförelser

Utgå från föregående orsaker och eventuell annan information som har adderats.

Koppla relevanta nyckeltal till de föreslagna orsakerna.

Beskriv möjliga mönster och samband.

Kan det finnas mönster och samband med ytterligare någon företeelse?
(Beskriv möjliga hypoteser)

Gör jämförelser kring var och en av de föreslagna orsakerna och nyckeltalen.

Dra slutsatser

Beskriv orsaker/förklaringar som kan som kan avfärdas. Varför kan de avfärdas?

Motivera och beskriv samband och mönster som är viktiga för att förstå avvikelsen.

Beskriv viktiga orsaker till avvikelsen för analyserade nyckeltal.

Förslag på prioriterade nyckeltal att följa upp framöver.

Föreslå åtgärder

Förslag till åtgärder - motivera.

Beskriv målet med åtgärderna.

Vad ska göras, vilka aktiviteter ska genomföras för att nå målet?

Hur? (konkret plan för genomförande)

När?

Vem?

Beskriv hur och när och av vem uppföljning ska ske.

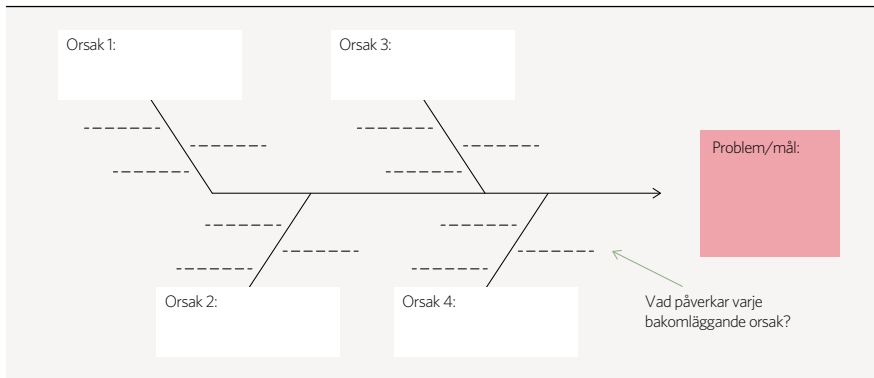
Vilken effekt har uppnåtts?

BILAGA 4

Fiskbensdiagram

Många gånger kan det finnas flera bakomliggande orsaker till ett problem eller en avvikelse. Fiskbensdiagram kan användas som ett hjälpmedel för att bryta ned grundproblemet. Det är viktigt att personer som har kompletterande kunskaper bidrar i denna diskussion.

DIAGRAM 5. Fiskbensdiagram som hjälpmedel

Övrigt stöd och analysmaterial

Nedan har vi samlat några länkar till övrigt stöd och analysmaterial.

Skolverkets databaser och allmänna råd:

SIRIS

I SIRIS redovisas statistiken per skolenhet. Uppgifterna summeras också per huvudman (kommunala resp. fristående skolenheter), kommun, län och för riket. Här hittar du statistik om elever, lärare och betygs- och provresultat samt relationen mellan provbetyg och slutbetyg i grund- och gymnasieskolan. I SIRIS redovisas även uppgifter om kostnader per kommun för samtliga verksamhetsformer inom Skolverkets ansvarsområde. Du kan även hitta resultat för Skolinspektionens Skolenkät i databasen SIRIS.

Jämförelsetal

Jämförelsetalen ger en bild av förskola, skola och vuxenutbildning i Sveriges kommuner. Här finns uppgifter om barn och grupper, skolenheter och elever, personal och studieresultat. Uppgifterna i databasen redovisas per kommun. Utgår i huvudsak från kommunal huvudman. För gymnasieskolans del är oftast utgångspunkten hemkommunens elever.

BRUK

BRUK är ett verktyg för självskattning av kvaliteten i samtliga skolformer och är ett stöd i det systematiska kvalitetsarbetet. Självskattningen görs med hjälp av indikatorer och kriterier som är framtagna med utgångspunkt i de nationella styrdokumentet.

Skolverkets Allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete

Skolverkets länkar till internationella studier

Skolinspektionen

Skolinspektionens granskningar

Statistik från Skolenkäten

Snabbguide: Analysera skolresultat

MED ÖPPNA JÄMFÖRELSER OCH KOLADA

Att utveckla verksamheter och uppnå en högre kvalitet kräver en långsiktig strategi och ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på uppföljning, analys och förbättringsåtgärder.

För att ge våra medlemmar stöd i att utveckla sina skolverksamheter har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tagit fram denna snabbguide. Snabbguiden vänder sig till tjänstepersoner och rektorer med ansvar för systematiskt kvalitetsarbete i skolverksamhet i kommunal förvaltning.

ISBN 978-91-7585-687-2

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se

Post: 118 82 Stockholm | Besök: Hornsgatan 20

Telefon: 08-452 70 00 | skl.se

